

Hermann Schuckmann Meinhardus Grave

Collegii Theologici Disputatio Quarta De Imagine Dei In Homine

Rostochi[i]: Kilius, 1648

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn738368687>

Druck Freier Zugang

R. u. Nicol. 1648

Schückmann Hermann
der Forberger Jahr. III.
der Grase Jahr. IV.
Vet. v. Esden Johannes Jahr. II.
S. Köndt Jahr. V.
A. Hellbus Jahr. VI.

COLLEGII THEOLOGICI
DISPUTATIO QUARTA
^{DE}
IMAGINE DEI
^{In}
HOMINE

^{Quam}
ADJUVANTE GRATIA
SPIRITUS CHRISTI,

Cum Consensu Amplissimæ Faculta-
tis Theologiæ, in incluta Universitate
Rostochiensis,

P R Æ S I D E

V I R O

Plurimum Reverendo, Clarissimo atq. Excellentissimo,

D N. HERMANNOSCHUCK-
MANN, SS. Theol. Doctore & Professore
Publico Celeberrimo, Præceptore & Promotore,
suo omni honoris cultu prosequendo

*Publicè in Auditorio Majori, die 30. Decembris
Examinandam proponit,*

MEINHARDUS GRAVE,
Buxtehudensis.

✽[O]✽

ROSTOCHI,

Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr. Anno 1648.

COLLEGIUM THEOLOGICUM
DISPUTATIO QUARTA
DE
IMAGINE DEI

HOMINE

AD IUVANTEM GRATIA

SPRITUS CHRISTI

Cum Consensu Amplissimi Facultatis

in Theologia in hac Universitate

Rostochensi

GRATIA

VITIO

Pharmaciae Rostochensis, Classis huius Universitatis

D. HERMANNUS SCHUCK

MAIORIS THEOLOGICAE DOCTOR & PRAELECTOR

Publico Collegio, in capite & promotor

in hac Universitate

Publice in hac Universitate de deo

Examinatus

MEINHARDUS GRAVE

Rostochensi

1744

Rostoch.

Typis Collegii Rostochensis, 1744

Integra *felicitatem* prestabas, perdita *risistem*,
Instaurata novum *sistis* I M A G O virum.
Primam Factor donas, Miserator ademptam
Condonas, reddit. Gloria tota DEO!

Ita disserturo de Imagine Dei Dn. RESPONDENTI
applaudis

PRÆSES.

Splendida sacrati quondam fulgebat Imago
Numinis, in prisco quæ condita plasmate, dextrè
Estypus Archetypo correspondebat: iniquo
Lucronis stygij vasframento occidit; Eheu
Qui similem J O VÆ frustra affectabat honorem,
Perquam dissimilem nactus cacodæmonis astu,
Sed restaurata hæc per Christum novimus. Illa
Nunc doctè expendis *Juvenis Doctissime præstò*
Gratia sit J E S U, quæ lumen reddet amicum.

Prestantisimo Dno RES. gr.

M. Johannes Corfinius
Ecclesi. ad D. Mar.

QValis, ubi misera queritur per carmina fletu,
Opprobrium domus perenne cecropia,
(Dum solet, & frustra morientem vocibus Irym
Gemit) Hirundo justa solvens filio:
Ultima sic hominum facies, & perdita primò
Parente Imago Numinis requiritur.
Tu tamen interea monstras qui reddita prisce
Imago Imaginè DEI reverteret;
Avia Calvini. Photini, ac somnia Papa,
Tanto recludi disputando Breside.
Perge age; præclarè quondam quoq; Imago, GRAVI,
Hæc mentis instrues Imaginem tue.

Ita deproperando amica mente Dn. RESPONDENTI
ML. Q. gratulatur

Gregorius Michael, Rostoch.

M. J. R.

M ἦλον ἀπορρήθην τῷ δρέψαι, Εὐα ἀβέλας
Γ οἷτα συγγενικῶ πᾶσιν ὑπῆρξε βροτῆς.
ΑΙ Κῆρ ὁμῶς ὀρῶν Ἀδὰμ εἰκόνα κτίσῃ ὅλεσσε.
P αἰσὸς καὶ ἐβίω πάντα βίον σφέτερον.
ΝΑ ἰ, ὅτε μὴ ἀλόγησε Θεὸς πρὸς αἶγματ', αὐτῷ
Α γλαόπαιδι ἔσθι' ἄφθιτα τέκνα αἰεί.
P ἠγνὺς δὲ πρὸς αἶγμα Θεὸς, γέννησε τὰ τέκνα
B λαπικὰ, πανώλη, ἡλεὰ καὶ μιαιφά.
Δ ἐξιπερῶς διδαχῆς ΦΙΛΑΔΕΛΦΕ πρὸς αἶγμα
I σὰθ' ἐφίσαθ' ὁδοῖς τοῦ λόγιου Θεοῦ.
ΟΣ πρὸς αἰδρεῖσιν νόμιον λόγιον ἀμαρτεῖ
ΟΣ τλιγρὰς μαυροῖ θεοκέλε εἰκὲς ἐκῶν.

Amoris ergo, Amico suo Dn. Respondenti fecit

Theodorus Jordan, Lünceburgen:

Certum est Adamum, quem Deus è rudi
 limo creavit, particulam suis
 primævæ, & infecti appetitus,
 vim generi apposuisse nostro.

Hinc non sacratæ splendet imaginis
 in mente lampas: protinusheu! graves
 culpas & infandum piaculum
 improba quod peperit generitrix.

Hoc erudite. præsidio, Gravi
SCHUCHMANNIANO ostendis & acriter,
 credenda propugnās verendi
 dogmatis & fidei solubris.

Urge institutum Jovæ tibi suum,
 demitter altis flamen ab aetheris,
 & mox dabit condignum honorem,
 hoc iter, hæc via monstrat astra.

In honorem Dn. RESPONDENTIS populari
 ac amici multum dilecti app.

Henricus Detherdingius Buxtehudenfis.

—(o)—

DISPUTATIO IP.
DE IMAGINE DEI IN
HOMINE.

S. I.

Finitis & objectum Theologiæ secundarium Homo est. Hujus ex creatione perfectio, eaq; eminentior, quam cæterarum creaturarum visibilibus (quod arguit antecedens divina consultatio) tum essentiam tum beatitudinem concernit. *Essentiam* hominis absolvunt corpus & anima, cum potentiis utriusq;. *Corpus* originaliter è terra formatum, materiale simul & organicum est. Hic notamus I. Principium, idq; vel commune & primum (quoad productionem viri) vel proprium & ex primo ortum, (in extructione mulieris) *Communè* utriq; sexui materia in genere אֶרֶץ est, h. e. vi vocis, Terra rubens, nec color sanguineo absimilis, qualis v. g. argillaris est. In specie אֶרֶץ אֶדְמָה pulvis ex terra, i. e. tenuissima & minutissima terræ portio, (quomodo cum cinere conjungitur Gen. 18 v. 27.) à quâ & ipse homo denominatur Gen. 2 v. 7. cap. 3 v. 19. & in quam ratione corporis ultimò resolvitur d. l. & ex quâ deniq; idem in novissimo die virtute divinâ resuscitatus redibit Job 19. v. 25. seq. *Propria* respectu mulieris fuit צֶלֶע costa ex viro sumpta, eaq; non nuda, sed particulis carnis vestita, in viraginem divinitus ædificata, quæ inde & os de ossibus viri & caro de carne ejus nuncupatur Gen. 2. v. 21, 22, 23. II. Terminum, qui est in genere אָדָם item ἄνθρωπος. Quæ nomina utriq; sexui communia, tametsi ratione originis viro specialissimè tribuuntur Gen. 1. v. 26. 27. cap. 2 v. 23. 1. Cor. 15. v. 47. In specie corpus humanum, digito Dei instar valis è terrâ efformatum, certis organis instructum (quod declaratur similitudine artis figuræ Jes. 29. v. 16.)

S. 2. ANIMA primo homini à Deo inspirata est Gen. 2. v. 7. Hic notetur I. in inspiratum ipsum, dictum נִשְׁמַת חַיִּים spiraculum vitæ; ab hoc enim est potentia vegetans, sentiens, omniumq; suprema rationalis, nec non consequenter vita omnis, quæcunq; cadere in hominem potest; non exclusâ spirituali, seu intellectuali naturæ concre-

D

RESP.
MEINHARD
DO GRADU
VIO, Bux-
dehud.

tà. II. Inspirans, Deus & Spiritus oris ejus. III. Objectum, quod generali-
ter est corpus è terrâ productum, specialiter facies & nares hominis, tum
quod in his se potissimum exferit halitus & vita, tum quod à capite ve-
lut principio, dirigente, spiritus & motus omnis in reliquum corpus diffun-
ditur. IV. modus inspirandi qui corporeus non fuit; siquidem nec Deus
talis est, nec Spiritus Dei: Analogum quid habemus *Joh. 20. v. 22.* an au-
tem facta sit prima inspiratio mediante leni quodam halitu vel flatu à
Deo excitato, in medio relinquimus. V. Finis & Effectus, nempe ut esset
homo in animam viventem, h. e. ut ex inanimato animatus fieret. Hic
controvertitur de origine animæ in naturâ conditâ, & *Q. an creata cor-
peri infundatur, an verò generando propagetur?* R. etsi non educitur è
potentiâ materiæ (repugnat enim spiritualis natura) generatione tamen
ut ex uno sanguine omne genus hominum, sic ab anima unius cœteræ
propagantur, & velut lychni à lychno accenduntur; non tamen citra
providentiam & influxum virtutis divinæ *vid. Dissut. 3. de providentia.*

§. 3. Perfectio, quæ ad beatitudinem spectat, est IMAGO DEI.
Hæc pro diverso Hominis statu consideratur ut Integra, Amissa, Re-
stituta, tum inchoativè tum consummativè. De *Integritate* observamus
I. Sedem hujus Articuli, Historiam nempe creationis, unâ cum locis
scripturæ, quæ agunt de interiore homine & renovatione mentis secun-
dum imaginem Dei. II. Phraseologiam Spiritus S. ubi notæ seqq. I. I-
mago Dei exprimitur vocibus *וְצֶלֶם* & *תְּמוּנָה*, quibus respondent *εἰκὼν*
& *ὁμοιωσις*. Illud signat, representatio nem unius in altero, hoc simi-
litudinem seu convenientiam cū archetypo. *Q. hic, an & quomodo diffe-
rant* *וְצֶלֶם* & *תְּמוּנָה*? R. Distinguantur (ut modo indicatum) formali-
ter, sed re coincidunt; & significant conjunctim imaginem valdè simi-
lem vel simillimam: unde in sacris & permutantur & promiscuè adhi-
bentur *Gen. 1. v. 26. 27. c. 5. v. 1. confer. v. 3.* (non tamen absq; ratione &
ordine) ita ut non solum *תְּמוּנָה*, sed *εἰκὼν* quoq; inferat rectitudinem
debitam *1. Cor. 15. v. 49. 2. τὸ* Create vel facere hominem *וְצֶלֶם*
אֱלֹהִים in vel cum imagine Dei, est communicare homini id, quod
est adumbratio Dei, referens ipsius sapientiam, justitiam, sanctitatem,
gloriam, 3. geminatio, quæ est *Gen. 1. v. 27.* infert non solum certitudi-
nem ac veritatem rei, sed & complectitur totalem Dei imaginem, cu-
jus capax homo fuit, quæq; ipsâ per lapsum privatus est, & sic *קָטַן* *עֵצֶה*

277

ἡν̄ν̄ praeipuas illius partes, quib⁹ hæc determinatur *Eph 4. v. 24.* insinuat
 4. Particulæ *ὅτι ἐν ἐγ,* innuunt, non tantum concreatam esse homini ima-
 ginē Dei, sed & hæc continendū eundem intrā terminos perfectionis de-
 bitæ. 5. Particulis *καὶ ὅτι* (præfixâ τῷ ΠΙΩ) significatur ratio convenien-
 tiæ cum archetypo, & distinguitur per has, sicut & per τὸ *ὅτι*, imago con-
 creata ab increata, λόγῳ, qui esse dicitur non secundum similitudinem,
 sed ipsa imago invisibilis Dei *καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τοῦ δόξης καὶ χάριτος*
τῆς ὑπερόψεως αὐτοῦ Col. 1. v. 15. Ebr. 1. v. 3. Hinc Q. *an imago Dei con-*
stituat hominem, essentialē Dei filium? N. Hic enim non est nisi uni-
 genitus. 6. pro declaratione præcedentis ἐρμηνείας, observetur distinctē
 circā imaginem concreatam (1.) Archetypus, juxta quem facta adum-
 bratio, ipse Deus. *Eph. 4. v. 24.* non Angelus (2.) subiectum in quo facta,
 homo & potissimum superiores animæ facultates intellectus & volun-
 tas (3.) norma immediata, sapientia, justitia, gloria DEI. (4.) ipsum
 normatum in homine, seu id, quod juxta DEUM ad normam at-
 tributorum & beatitudinis ejus, communicatum homini est; de quo
 in seqq. (5.) Modus communicationis, qui in concreando residet.

§. 4. III. Rei naturam, secundum quam consistit Imago Dei. I. in
 sapientiâ intellectus & cognitione perfectâ i. Rerum omnium natura-
 lium. Hinc cujuscunq; naturæ conveniens ὁμομαθεῖα *Gen. 2. v. 19. 20.*
 2. Hominis ipsius. Hinc agnitio non tantum mulieris antè non visæ,
 sed & materiæ, ex qua constabat illa v. 23. (3.) Dei & rerum supernatura-
lium ad æternam beatitudinem pertinentium *Col. 1. v. 10.* Principium
 cognitionis fuit tum natura tum revelatio divina. Hic Q. *an in ho-*
mine integro crescere notitia potuerit? Aff. Licet enim utraq; Theolo-
 gia naturalis & revelata in perfectione suâ excelleret; excolenda tamen,
 augenda excitandaq; erat, sicut & Paradisus non modo custodiendus
 sed & colendus fuit. 2 Q. *qualis statuenda revelatio in integritate?* R. Et-
 si ob lucem mentis integram, multò illustrior, quam hodiè est, prorsus
 tamen immediata censenda non est, quod pater ex verbo divinitus pro-
 posito *Gen. 2. v. 16, 17.* Et sic distinguenda à revelatione futuræ vitæ, quæ
 erit *ὡς ὁ ὢν ὡς πᾶς ὡς ὢν*, ubi Deus omnia in omnibus. Ex co-
 gnitione perfectâ fluit rectum & veritati conveniens rationis iudicium,
 cujus exemplum vid; *Gen. 2. v. 24.* II. in rectitudine voluntatis, quam ab-
 solvit Justitia & Sanctitas veritatis, secundum Deum *Eph 4. v. 24.* Hinc
 D 2 pendet

pendet inferiorum potentiarum, omniumq; sensuum interiorum & exteriorum, nec non membrorum singulorum, cum voluntate divinâ conformitas, & ad faciendum bonum ab intellectu monstratum, & voluntate desideratum, expedita promptitudo *Rom. 12. v. 1. 2. 1. Thes. 5. v. 23.* Universum hoc probatur ex historiâ, ab ignominia & nuditate, (quiesfectus injustitiæ est) tegumento velandæ absentia *Gen. 2. v. ult. conf. 3.* III. in totius hominis ex anima & corpore constantis immortalitate, referente ἄφθαρτον τὸν Θεόν *1. Tim. 1. v. 17.* (non obstante quod hic solus habet ἀθανασία, *c. 6. v. 16.* siquidem ista Deo essentialis & simpliciter immutabilis est; Secus in creaturis. vid. *Diff. 2. §. 3.*) Probatur tum ex opposita morte ejusq; principio, peccato *Gen. 2. v. 17. Rom. 5. v. 12.* tum vestium à frigore aliisq; incommodis vitæ corpus hominis tuentium negatâ indigentia, & nullo (durante integritate) metuendo periculo externo. *Luc. 1. v. 74. Ebr. 2. v. 15.* IV. in potestate ac dominio in omnia animantia & terram universam *Gen. 1. v. 26.* sinè luctâ, coactione & metu servili. Hinc patet decisio *Q. an in integritate locus fuisset imperio superiorum inferioribus?* & fuisset dignitas directrix, Maritatis & Patriæ, sed cum voluntario obsequio filiali & conjugali conjuncta. Vi illius vir vocatur peculiariter imago & gloria Dei, quam hoc ipso representat, *1. Cor. 11. v. 7.* Hic *Q. sed curiose, an & mulier creata ad imaginem Dei?* Aff. ex *Gen. 1. v. 27: c. 5. v. 1.* non obstante directione maritali, quæ dominium in terram, mulieri quoq; concessum *Gen. 1. v. 26. & seqq.* non tollit, multò minus originalem justitiâ & sanctitatem ei adimit.

§. 5. Fructus simul & usus imaginis divinæ versatur I. generaliter in fruitione bonorum Paradisi, horti illius deliciarum; in primis Arboris vitæ, facultatem habentis ex ordinatione Domini, conservandi vitam acceptam & producendi usq; ad æternam. Quod non fuit exigua felicitatis concreta portio. II. in custodiâ & cultu nobilissimi illius domicilii *Gen. 2. v. 15.* Hic *Q. (1) an homini in integritate laborandum fuerit?* Aff. sed sine molestiâ & difficultate (2) *quid statuendum de paradiso?* & id statui. mus certò quod scriptum habemus *Gen. 2.* cætera incerta suo loco relinquimus. III. in probatione & exercitio debitæ Deo obedientiæ, quoad abstinentiam, cujus objectum erat vetita à Deo Arbor scientiæ boni & mali, quæ ita dicitur ab eventu, boni amissi & mali attracti sensu atq; experientia. *Gen. 3. v. 7.* Finis est confirmatio in bono & translatio hominis (exple-

(expleto obsequio secundum Dei præscriptum) in paradysum coelestem
à constitutione mundi præparatum Matth. 25 v. 34.

§. 6. Fundamentum totius imaginis divinæ in homine est *πρωτό-
κτιστος* κτιστός, filius Dei Col. 1. v. 15. 16. 17. In hoc & ipse Homo uni-
versam suam beatitudinem obtinuit, adeo ut tamdiu beatus esset, quam-
diu in imagine invisibilis Dei, λόγῳ æterno, firmus persisteret, eundemq;
non alium sequeretur. Hic *Q. an imago Dei primæva fuerit præcisè statu-
ta vel ipsa humana natura Christi λόγῳ unita?* N. siquidem incarnatio
non integro homini sed peccatori medetur.

§. 7. Certamen hic est I. in genere de Origine imaginis primævæ &
Q. an sit bonum naturale an verò donum supernaturale? Als. i. Non pen-
det ex conditione sive materiæ sive formæ, nec est ipsa hominis substan-
tia, vel substantialis animæ pars seu facultas, sed bonum à Deo commu-
nicatum, & quidem. ii. non externus duntaxat ornatus, sed intima ho-
minis perfectio. iii. inest naturæ integræ non ex supervenienti aliquâ
speciali gratia, sed ex primâ hominis origine (idem in specie valet
de immortalitate) & hoc respectu non supernaturale sed naturale bo-
num est. Probat. 1. ex creatione Gen. 1. v. 27. ubi imago Dei cum pro-
ductione substantiæ conjungitur; adde. 2. a v. 7. ubi spiraculum vitæ om-
nem animæ perfectionem tam ratione essentiæ, quam beatitudinis
infert. vid. §. 2. (i.) ex propagatione in posteros, mediante generatione.
Gen. 1. v. 27, 28. II. De perfectione cognitionis in homine primo. Hanc
astructam vide §. 4. Nec est quod obijcitur, non novisse Adam se ipsum
nudum. & distinguendo inter simplicem & pudendam nuditatem
Conf. Gen. 2. v. 25. cum 1. 3. v. 7. Non illam demum post lapsum, sed
hanc, sicut & omne malū, sensu & experienciâ didicit; quod ipsū non nisi
miseriæ & imperfectionis est. III. de originali iustitia & sanctitate, & *Q.*
primo, *an statuenda appetitus & rationū carnū & spiritus pugna?* N.
quia in integritate principii luctæ nullum. Secundò *an in iustitiâ & san-
ctitate, an vero in externo duntaxat honore imago Dei consisteret?* Als. i.
Imaginem Dei primo ac principaliter absolvit originalis rectitudo, ju-
stitia & sanctitas veritatis, secundum Deum. probatur 1. ex Col. 3. v. 10. Eph.
4. v. 23. 24. ubi alter locus alterius interpretatio est 2. quia iustitia est
summus similitudinis cum Deo & perfectionis gradus Matth. 5. v. 48.
1. Petr. 1. v. 15. 3. in hac beatitudo hominis consistit. 4. ejusdem priva-
tio damnationis causa est. II. Dignitas domini in terram est quiddam.

quod secutum fuit principem hominis perfectionem, utpotè concessa eidem ad imaginem Dei formato *vid. Nexus Gen. 1. v. 26, 27, 28. IV.* De immortalitate, & *Q. an homo, si vel maximè non peccasset, nihilo minus mortalis fuisset?* N. Ratio sumitur 1. à perfectione & beatitudine hominis, cui mortalitas ex conditione naturæ repugnat 2. à causa mortis, quæ non natura sed superveniens peccatum *Gen. 2. v. 17. Rom. 5. v. 12. c. 6. v. 23.* 3. à negatione causarum corruptentium: Siquidem æquabile corporis temperamentum, morbos omnes, & reliquarum creaturarum omnimoda subjectio, externam violentiam metumq; periculi excludit. Nec obstat 1. in genere *(animale fuisse corpus hominis 1. Cor. 15. v. 44, 45. R.)* Sed & imagine Dei instructum fuit, 2. in specie ad sui sustentationem eguisse cibis &c. *Gen. 1. v. 29. R.* cibus præstare debebat, ne vita, quæ naturalis homini erat, esse desineret 3. propagandum fuisse genus humanum, procreatione liberorum *Gen. 1. v. 28. R.* multiplicatio servat speciem, ejusq; interitum negat. 4. ad vivere hominis in perpetuum, pendere ab arbore vitæ *Gen. 3. v. 22, 23. R.* à positione mediorum conservantium, ad negationem naturæ & ordinationis naturalis, N. V. C. 5. *in pulverem resolvi, qui pulvis est, Gen. 2. v. 7. c. 3. v. 19. R.* notatur hic non eadem ortas & interitus causa, sed identitas termini à quo in formatione, & ad quem in resolutione.

§ 8. Præsentia imaginis divinæ opponitur *Amisio* seu privatio ejusdem, de qua controversitur, *num lapsu Protoplastorum perditæ sit nec ne?* Ass 1. Amisissam esse probat (1.) sensus nuditatis pudendæ, item metus & horror ex peccato, *Gen. 3. v. 7, 8, 9, 10.* quibus contrariatur decus, *παρρησία, ἀλγεσφορία* ex originali justitiâ. Huc refer maledictionem terræ, molestiam laborum, dolores partus, expulsionem ex paradiso, &c. *Gen. 3. 2.* generatio carnalis ad imaginem Adami, opposita creationi ad imaginem Dei *Gen. 5. v. 1, 2, 3, 1. Cor. 15. v. 22, 49.* 3. Scripturæ consentiens experientia, quæ testatur de tenebris in intellectu nostro *Eph. 4. v. 18* de injustitia & *ἀταξία*, in voluntate & operationibus *Psal. 14. v. 2, 3.* de morte *Rom. 5. v. 12.* de servili conditione *Ebr. 2. v. 15.* & summam de privatione gloriæ Dei *Rom. 3. v. 23.* 4. Renovatio ad imaginem creantis nos, *Eph. 4. v. 24. Col. 1. v. 10.* II. Aliquid relictum est, post lapsum, quod & arguit imaginem Dei amisissam, & suo modo ad quærendam restitutionem & renovationem ducit, & sic ad reverentiam Deo ut creatori & restauratori debitam impellit. Atq; hoc respectu vocatur imago & similitudo Dei *Gen. 9. v. 6. Jacob. 3. v. 9.* Huc pertinent

I. no.

1. notitiæ naturales insitæ & exsuscitandæ, quas in se veritatem esse, & aditum quodammodo parare ad lucem gratiæ, ostendimus *Disp. 2. §. 3. 4.*
 2. dominium in animantia, divinitus homini lapsio confirmatum *Gen. 9. v. 1, 2. conf. Psal. 8.* (Ex hoc principio colligere homo potest se non prorsus à Deo desertum vel abjectum esse; Secus est cum Diabolo.) Fundamentum est odor bonæ fragrantiae, seu intuitus meriti Christi pro conservatione & restauratione hominis ordinati *Gen. 8. v. 20, 21. Eccl. Sed & III. quantulumcunq; remansit, imperfectum, corruptum, & mutationi obnoxium est.*

§ 9. *Restitutio* imaginis divinæ vocatur in Sacris inter alia 1. Sanctificatio, qua separatur homo à servitute peccati ad serviendum Deo viventi, & obtinendam in eo beatitudinem æternam. *Rom. 6. 2. Renovatio*, quæ consistit in depositione veteris & assumptione novi hominis, qui creatus est secundum Deum in justitiâ & sanctitate *Rom. 12. v. 2, Ephes. 4. v. 24. Col. 3. v. 9, 10.* estq; hæc Creatio spiritualis: Undè *κωνη κτισ* 2. *Cor. 5. v. 17. Gal. 6. v. 15.* 3. *Transformatio* ad imaginem (gloriam) Domini, 2. *Cor. 3. v. ult.*

§ 10. Causa efficiens principalis Renovationis vel transformationis est Deus Trinus, Pater, filius & in specie Spiritus sanctitatis Dei *Job. 17. v. 17. Eph. 5. v. 25, 26. Ps. 15, v. 13, 14.* Organica sunt, verbum & sacramenta, *dicta locis.* II. *Norma* est imago Christi in cruce simul & gloriâ *Rom. 8. v. 17, 29. Phil. 3. v. 21. 1. Cor. 15. v. 49.* Et sic per Christum ad imaginem Dei renovamur. III. subiectum totus homo, præcipue verò mens hominis *Rom. 12. v. 2.* cujus renovationem deinde sequitur vivificatio & *ἀπολύτρωσις τῆς σαρκός* *Col. 2. v. 11, 12. Phil. 3.* IV. *Terminus à quo*, peccatum s. vetus homo. *Ad quem* in genere creatura nova, in specie corpus & spiritus firmus *Ps. 51. v. 12.* quæ absolvuntur salutari Dei cognitione, justitiâ & sanctitate *Eph. 4. Col. 3.* Atq; in his consistit imago Dei restaurata. V. *Forma* sanctificationis notatur 1. in initiatione quæ fit per Baptismum *Tit. 3. v. 5.* 2. in continuatione per mortificationem carnis & vivificationem spiritus, virtute verbi, Baptismi & Coenæ Dominicæ *Rom. 6. 6, 8. 1. Cor. 11.* Huc refer exercitia continuæ poenitentiae & novæ obedientiae, suos admittenti gradus (3) in consummatione per perfectam cum Deo conformitatem *Col. 3. v. 3, 4. 1. Johan. 3. v. 2.* Hic Q. 1. *quenam differentia sit restitutionis imaginis Dei, prout vel presentis est vel futura vite?* R. illa fit mediare per fidem, & conjuncta est cum luctu, infirmitatibus periculis, metu, passionibus, adeoq; & imperfecta: hæc immediata visio- nis & ab omnibus istis remotissima, tamen huius principium illa est:

2. an & quomodo differat felicitas in statu primavo à beatitudine fidelium glorificatorum? R. illa naturalis fuit, hæc supernaturalis, illa mutari potuit, hæc non item, illa consistebat cum homine animali, hæc totum spiritualem facit, estq; priori excellentior, tum ob arctiorem & intimiorem nostri cum Deo unionem, pendentem ex carnis Christi, qua naturæ nostræ factus est ὁμοῦσι, infinità maiestate & gloriâ; tum ob maiora præmia, æstimata secundum antecedentes fidelium passionem, quæ in naturam hominis integram (addo & in Angelicam) cadere non possunt. VI. Fundamentum renovationis est Redemptio facta per Christum, eaq; applicata credentibus, intercedente Regeneratione, & Unione spirituali.

S. II. Regeneratio (παλιγγενεσία) opposita generationi carnali, ex filiis iræ filios Dei facit. Pater h. l. Deus ipse est. Semen verbum Dei. Fidis spes viva, pro objecto habens hereditatem incorruptibilem. Fundamentum Resurrectio Christi ex mortuis, & huius principium Incarnatio τῷ λόγῳ. Forma receptio Christi per fidem Job. 1. v. 12. 13. 14. 1. Pet. 1. v. 3. seqq. Hinc UNIO spiritualis, constituens ex capite & membris unum Corpus mysticum (distincta ab unione personali, quâ duæ naturæ divina & humana unam personam, θεάνθρωπον efficiunt) Conferuntur cum unione in humanis omnium arctissimâ, conjugiali, ex duobus unam constituyente carnem, estq; hic mysterium magnum Eph. 5. v. 32. conf. Gen. 2. v. 23. 24. Uniti ab unâ parte sunt Ecclesia & fidelium singuli, ab alterâ Christus cum Patre & Spiritu S. Job. 14. v. 20. conf. v. 17. 18. v. 21, 22, 23, 1. Job 5. v. 20. Principium, vinculum & terminus unionis est unus Dei Spiritus 2. Cor. 3. v. 17. Rom. 8. v. 9. 1. Joh. 4. v. 13. Hinc κοινωνία Spiritus S. 2. Cor. 13. v. 13. Phil. 2. v. 1. 1. Cor. 6. v. 17. 19. Medium respectu nostri fides. Hæc nititur Verbo & Sacramento, inferens nos oleæ vitæ, Job. 15. v. 3, 4. Rom. 6. v. 4, 5. Gal. 3. v. 27. Unionē hanc consequuntur 1. Conversio vel reciprocatio mutua, quâ Deus est in homine & in homo in Deo per fidē 1. Job. 2. v. 24. C. 4. v. 15. 2. Κοινωνία (communicatio) vera, quâ Christus fideles omnes, eorum passionem, benefacta, corpus, animam &c. pro suis reputat Job. 10. v. 14, 15, Col. 1. v. 24. Matth. 25. v. 40. 1. Cor. 3. 23. c. 6. v. 20. ipsiq; vicissim totum Christum cum omni merito, iustitiâ, vitâ, gloriâ suam faciunt 1. Cor. 1. v. 30. Gal. 2. v. 20. Phil. 1. v. 21. adeoq; per Christum divinæ naturæ participes fiunt 2. Pet. 1. v. 4. (3.) imitatio Christi in conversatione & vitâ 1. Job. 1. v. 8. 2. v. 6. c. 4. v. 17. & conformitas cū eo Rom. 8. (4.) unio membrorum inter se, sub uno capite Christo, per unum omnibusq; communem Spiritum Eph. 4. v. 3, 4, 16.

1. notitiæ naturales insitæ & exsuscitandæ, quas in se veritatum quodammodo parere ad lucem gratiæ, ostendimus
2. dominium in animantia, divinitus homini lapsæ confusum, 1. 2. *conf. Psal. 8.* (Ex hoc principio colligere homo potestus à Deo desertum vel abjectum esse; Secus est cum Dialecticum est odor bonæ fragrantia, seu intuitus meriti Conservatione & restauratione hominis ordinati *Gen. 8 v. 20.*
III. quantumcunq; remansit, imperfectum, corruptum ni obnoxium est.

§ 9. *Restitutio* imaginis divinæ vocatur in Sacris in Christianis, qua separatur homo à servitute peccati ad se viventi, & obtinendam in eo beatitudinem æternam. *Restitutio*, quæ consistit in depositione veteris & assumptione novæ, qui creatus est secundum Deum in iustitiâ & sanctitate *Ephes. 4 v. 24. Col. 3 v. 9. 10.* estq; hæc *Creatio spiritualis* *κρίσις* 2. *Cor. 5 v. 17. Gal. 6 v. 15.* 3. *Transformatio ad imaginem* Domini, 2. *Cor. 3 v. 18.*

§ 10. *Causa efficiens principalis Renovationis vel transformationis* est Deus Trinus, Pater, filius & in specie Spiritus sanctus *17 v. 17. Eph. 5 v. 25, 26. Ps. 15, v. 13, 14.* Organica sunt, verba, *dicta locis.* II. *Norma* est imago Christi in cruce *Rom. 8 v. 17. 29. Phil. 3 v. 21. 1. Cor. 15 v. 49.* Et sic per Christum Dei renovamur. III. *subjectum* totus homo, præter hominis *Rom. 12 v. 2.* cuius renovationem deinde sequitur & ἀπολύτρωσις τοῦ σώματος *1. Cor. 6 v. 11, 12. Phil. 3.* IV. *Tempus* peccatum s. vetus homo. *Ad quem* in genere creatura novæ purum & spiritus firmus *Ps. 51 v. 12.* quæ absolvuntur salutari ne, iustitiâ & sanctitate *Eph. 4. Col. 3.* Atq; in his consistit restaurata. V. *Forma* sanctificationis notatur 2. in initiatione primum *Tit. 3 v. 5.* 2. in continuatione per mortificationem vivificationem spiritus, virtute verbi, Baptismi & Cœnæ Domini *6. 8. 1. cor. 12.* Huc refer exercitia continuae poenitentia & entia, suos admittentia gradus (3) in consummatione per per Deo conformitatem *Col. 3 v. 3. 4. 1. Johan. 3 v. 2.* Hic *Quæ* *restitutio sit* *restitutio imaginis Dei, prout vel presentia est* *ve* *Et*, illa sit mediatè per fidem, & conjuncta est cum lucta, periculis, metu, passionibus, adeoq; & imperfecta: hæc imago & ab omnibus istis remotissima, tamen hujus princeps

